

KINDERSPEL

JEUGDHERINNERING

WIE ZIJN BIJBEL MAAR EEN WEINIG KENT, weet hoe onze Heiland ook lette op de *kinderkens*, op hun *leven*, — ja op hun *spel*. Herinner u maar, hoe Hij eenmaal Zijn rede ontleende aan het doen en laten der kinderen, die op de markt spelen.

Wat Jezus' aandacht niet ontging, behoeft zeker ook voor ons niet te gering te zijn.

Uit mijn raam zie ik in de breede straat, met een paar scholen in de nabijheid, vâak kinderen spelen.

Maar dáarnaar gerekend is 't wel of het kinderhart, tenminste het *jongenshart*, thans slechts naar één spel uitgaat, n.l. het trappen tegen een grooter of kleiner bal.

In negen van de tien gevallen zijn ze dáarmee bezig. Of het eigenlijk wel een „spel” heeten mag?

Ik betwijfel het. Uit mijn kinderjaren weet ik nog heel goed, dat elk spel zijn onbeschreven, maar vaste „spelregels” had, waaraan men zich moest onderwerpen, op poene van weggestooten te worden uit de rij.

„Onneuzen” heette het in ons kinder-bargoensch, als iemand zich daaraan schuldig maakte.

Heftige disputen pro en contra konden daarover ontstaan. „Ja” en „neen,” was vaak 'n harde strijd.

Ook was er, net als onder groote mensen, soms verschil over de *uitlegging* der regels, over hun juiste opvatting.

Zoo herinner ik me, dat bij zeker spel gesprongen moest worden, na een aanloop „van meet” d.w.z. van een op den grond getrokken streep „af.” Nu ontstond op zekeren dag een heftig geschil, of dit zeggen wilde, dat men vóór die streep moest blijven, of er ook op mocht staan, als men maar niet er *over* kwam.

Ik kan me dat nog levendig voorstellen.

Net een menschenmaatschappij in 't klein.

Daar waren b.v. de woordvoerders, de kemphanen, die met tong en gebaar, ja met 't gansche lichaam in actie waren. Daar waren aandachtige luisteraars, die met wijze gezichten 't vóór en tegen overwogen, dat ze hoorden bepleiten, en af en toe bedachtzaam een woord met elkander wisselden, en daar waren er zelfs, die met een hooghartigen glimlach op 't gelaat wat terzijde stonden en niet konden begrijpen, hoe de kemphanen zich zóó konden opwinden.

Maar de meesten wilden 't zoo *niet*.

Gevoelden het als een strijd om 't *recht*; om wat *wet* was, stond het ook al nergens geschreven, en was het alleen de overlevering in de kinderrepubliek, die moest gelden en gehandhaafd worden.

Het ging, zouden grooten zeggen, tegen de *anarchie*.

Zelfs kenden we reeds zoo iets als 't instituut van den *scheidsrechter*, want ik herinner me ook, dat daar juist een van de grootste scholieren kwam aanslenteren, 'n „overblijver,” zooals 't heette, dat wil zeggen nóg hooger dan de hoogste schoolklasse, 'n heel klein keurtroepje, waaruit soms enkelen verder gingen leeren.

Hem werd de vraag voorgelegd.

„Maar natuúrlijk, je blijft vóór de streep, da's nogal glad!” luidde zijn uitspraak, schouderophalend gegeven, met zekere geringschatting voor het jongere geslacht, dat twijfelde over 't geen in zijn tijd toch onder de jeugd volkomen zekerheid had.

Ik ben nogal ver van mijn raam en straat afgedoold . . .

Dit wilde ik maar zeggen: in dat onzinnige trappen tegen een bal, soms van een heele bende, heb ik nog nooit leidende en geldende regels kunnen ontdekken,

want van geregeld voetbalspelen heeft het net niemandal. 't Is de eenvoudige, simple, *botte* vraag, zou 'k haast zeggen, *wie* dat ding nú es weer een trap geven zal, waarheen het zal rollen en wie er dan weer 't eerst bij zal zijn.

Andere spelen zie ik zelden of nooit.

'k Geloof, dat onze tijd armer aan spelen werd.

En dat zou jammer zijn, want in die oude kinderspelen, zooals ik ze mij uit mijn jeugd herinner, zàt toch wel wat, — ongemerkt werkten ze mee aan de vorming van den jongen mensch; ze deden hem uitkomen in zijn neigingen en begeerten . . . ook in zijn zonden.

Tegenwoordig, op gymnastiek-les, léért men kinderen spelen.

Als surrogaat is 't niet kwaad.

Ook doen ze 't gewoonlijk wel graag.

Maar eigenaardig is toch, dat zij 't in hun vrijen tijd zoo zelden voortzetten, dat aangeleerde en onder leiding beoefende spel.

Nog kan er na zooveel jaren een glimlach van vreugdige herinnering komen op mijn gelaat, als ik denk aan dat onbezorgde spel-der-jeugd.

Alle gedachte aan zorg en narigheid was wég.

Thuis mocht Schraalhans misschien keukenmeester zijn en de boterham minder dik en minder bestreken zijn, dan je wel wenschen zou, — als je in 't spel de eerste was, voelde je jezelf den koning te rijk.

De sommen op school mochten soms moeite kosten.

Anderen waren je dáarin verre de baas.

Het spel, waarin je uitmuntte, gaf je het zelfvertrouwen terug; je beredeneerde 't zoo niet, maar je voelde: het leven heeft vele kanten en je kunt een armzalig sommenmaker zijn, maar straks als je met je makker op 'n ambacht gaat en 't vooral op de vaardigheid van *hand* en *lichaam* aankomt, hem toch de baas zijn.

Het spel zette zoo heerlijk je verbeelding te werk.

Er was inkwartiering geweest in 't dorp; de soldaten hadden allerlei oefeningen gemaakt; tal van gesprekken waren aangehoord, — dagen lang dacht je en 's avonds in bed dróómde je van het kriegsleven, en de jongens rustten niet, voordat ze weer een nieuw spel hadden gevonden en aan regels gebonden, nabootsingen van wat ze den laatsten tijd onder die groote menschen hadden gezien.

En 'k moet eerlijk zeggen, dan kwam óók uit, dat het *kwaad* in het hart der jongens gebonden is; dat het gaarne van een gelegenheid gebruik maakt om uit te buiten, en dat er ook in onze kleine kinderrepubliek een macht noodig was, doorgaans door meester uitgeoefend, om het te beteugelen, ook in ons spel.

Zoo herinner ik me van ons eigengemaakte kriegs-spel, dat het glanspunt was, als eindelijk de twee troepen tegen elkander losgelaten werden, wat zuiver fantasie was, want dát hadden we niet in werkelijkheid gezien, — maar dan ook moest meester met krasse bedreigingen tusschenbeide komen, wijl *te* velen er *ernst* van zouden hebben gemaakt.

En wie het ambt van aanvoerder kreeg, die vond geen grooter genoegen, dan een uit den troep, die 't verkeerd had gedaan, voor zich te roepen en hem naar groote-menschen-voorbeeld uit te foeteren, dat de gansche bende smulde van plezier; maar het geschiedde in zoo ongekuischte taal, dat meester het verbieden moest, en als „de” straf instelde: weggebracht te worden en opgesloten in 't cachot!

Wie den *mensch* wil leeren kennen, vergeete niet het kind en zijn spel.

P. BR.